

Työkyvyn tuen tarpeen tunnistaminen

Tahtotilasta työhön –seminaari 17.02.2022 THL

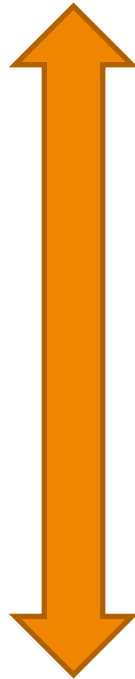
Kirsi Unkila, YTL, erityisasiantuntija
Työterveyslaitos

Ydinviestit

- Muista työelämäorientaatio ja ota työelämä puheeksi aina, kun työskentelet työkäisten kanssa.
- Tunnista ja arvioi työkyvyn tuen tarvetta asiakkaiden työuran kaikissa vaiheissa: työssä ollessa, työtä hakiessa tai työhön palatessa sairauden jälkeen.

Työkyvyn tuen prosessi

- Tunnistaminen
- Arviointi
- Tavoite
- Suunnitelma
- Työkyvyn tuen keinot
- Koordinoitu palvelupolku
- Seuranta
- Arviointi

<https://polku.tietyoelamaan.fi/>

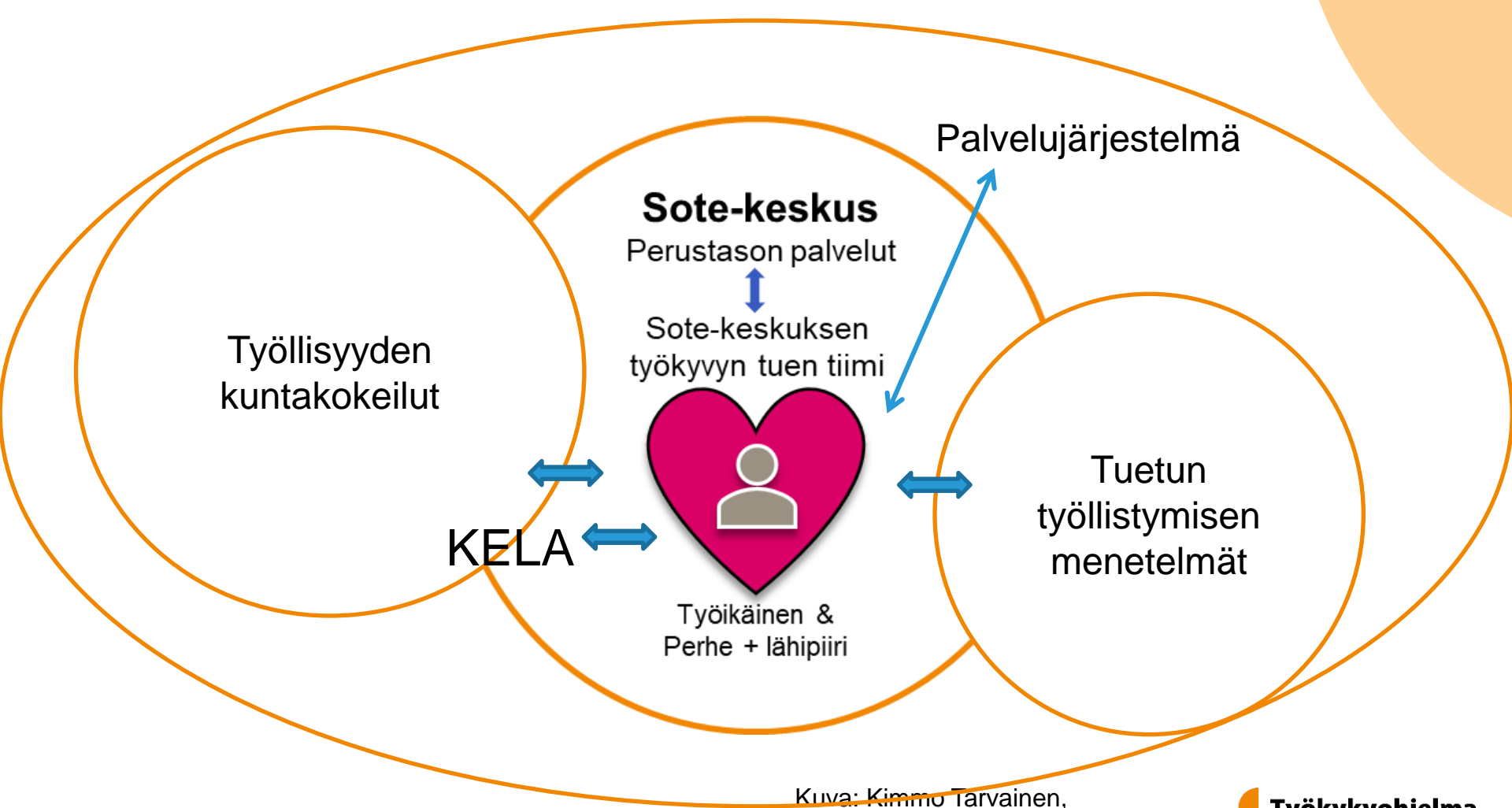
Työkyvyn tuen tarpeen tunnistaminen

Työkykyohjelmassa kehitetään työkyvyn tuen tarpeen tunnistamista

- Sosiaali- ja terveystieteisiin kehitetään monialainen palvelukokonaisuus, jossa **osatyökykyisten työttömien työkyvyn tuen tarve tunnistetaan** ja jossa palvelut ja palvelupolut toimivat asiakaslähtöisesti.
- Työkyvyn tuen tarvetta selvitetään, jotta asiakas saa toiminta- ja työkykynsä vahvistamiseen tarvitsemansa avun ja palvelut mahdollisimman oikeaan aikaan.
- Työkyvyn tuen tarpeen selvittäminen ja asiakkaan tavoitteiden määrittäminen liittyvät kiinteästi toisiinsa.

Kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelma vuosille 2020-2022

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162622>

Kuva: Kimmo Tarvainen,
TTL, muokkaus: KU

Miksi asiakkaan palvelutarvetta pitää arvioida?

- Palvelutarpeen oikea-aikainen tunnistaminen ja arviointi sekä palveluihin ohjautuminen lisäävät ihmisen terveyttä ja työkykyä.
- Asiakkaan tavoitteista lähtevä ja hänen osallisuuttaan korostava palvelutarpeen tunnistaminen ja arviointi, sekä tarpeisiin vastaava työkyvyn tuen palveluprosessi rakentavat motivaatiota ja sitoutumista.
- Kun ihmiset ovat työelämässä, yhteiskunta saa verotuloja ja säästää sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia.

Miten toiminnallisuutta ja asiakkaan osallisuutta voi vahvistaa?

- Palvelutarpeen tunnistamista voit vahvistaa käyttämällä erilaisia osatyökykyisyyden tunnistamisen menetelmiä.
- Kerro asiakkaallesi, että käytät palvelussa työkaluja ja pidä niiden käyttöä itsestäänselvyytenä.
- Käytössä olevista tunnistamisen malleista ja menetelmistä on pääasiassa myönteisiä kokemuksia.

OTE- kärkihanke, työllistymisen ja työkyvyn tuen tarpeen hälytysmerkkejä

Poikkeava koulutushistoria
Mukautetut opinnot
Keskeytykset

Kognitiiviset haasteet
Autismin kirjo
Terveydelliset ongelmat
Mielenterveysongelmat

Poikkeava työhistoria
Pitkittänyt työttömyys
Vähäinen työkokemus

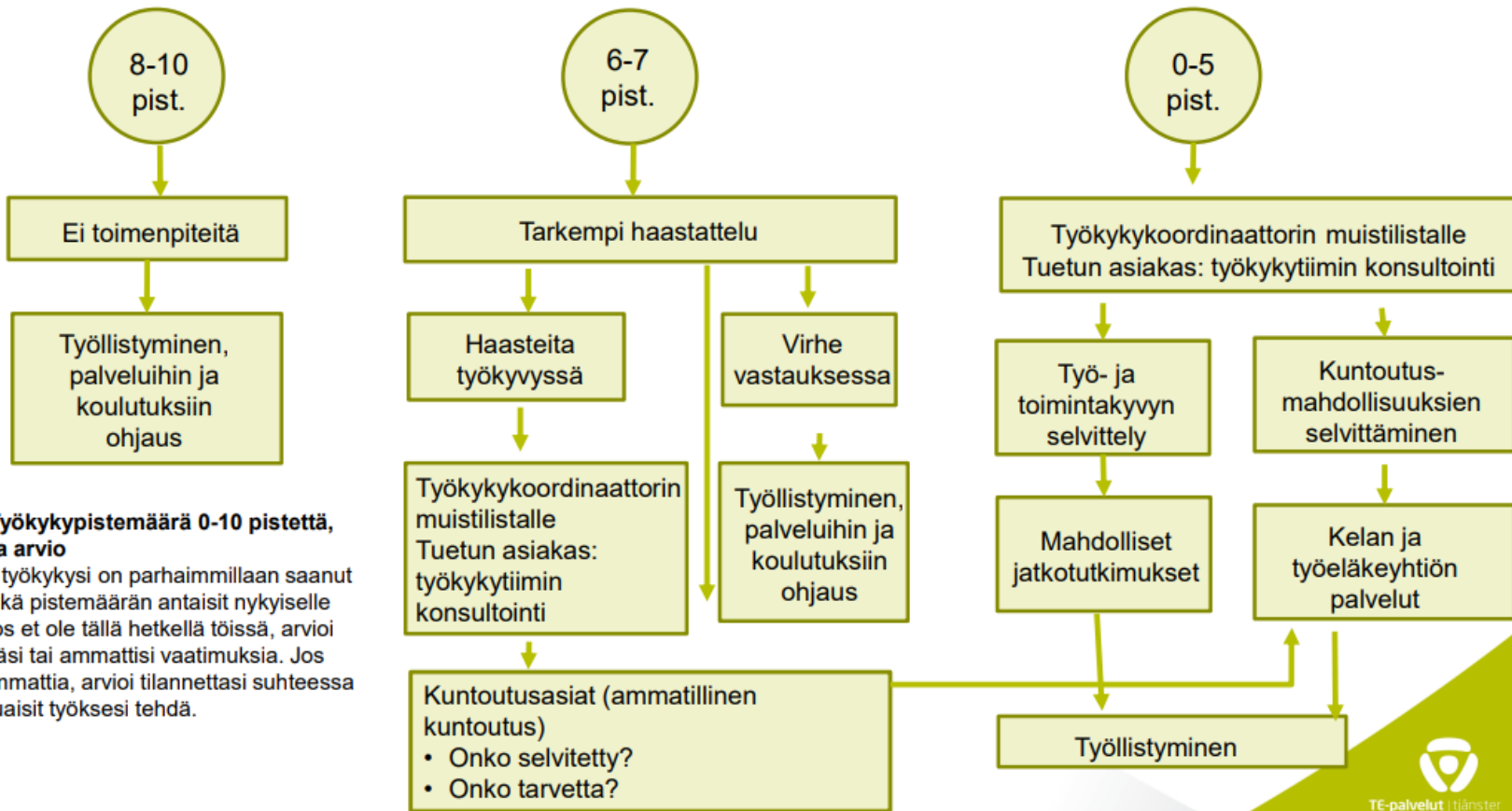
Taloudellinen tilanne
Asuminen

Sosiaalisen toimintakyvyn
ongelmat
Vuorovaikutus

Käyttämättömät ajanvaraukset
Toistuvat käynnit
Hylätyt etuudet
”Asiat eivät etene”

Työkyky pistemäärä 0-10 pistettä, asiakkaan oma arvio

Esimerkki toimintamallista

Kysymys B4 Työkyky pistemäärä 0-10 pistettä, asiakkaan oma arvio

Oletetaan, että työkykysi on parhaimmillaan saanut 10 pistettä. Minkä pistemäärän antaisit nykyiselle työkyvyillesi? Jos et ole tällä hetkellä töissä, arvioi viimeisintä työtäsi tai ammattisi vaatimuksia. Jos sinulla ei ole ammattia, arvioi tilannettasi suhteessa siihen mitä haluaisit työksesi tehdä.

Asiakkaan oma arvio työkyvystään

Uskotko, että terveytesi puolesta pystyisit työskentelemään nykyisessä ammatissasi kahden vuoden kuluttua?

Vaihtoehdot:

- Tuskin
- En ole varma
- Melko varmasti

Tulkinta: Jos vastaus on tuskin tai en ole varma, työkykyisyyttä kannattaa selvittää tarkemmin.

Lähde: [Työkyvyn tukeminen](#) | [Kuntoutumistalo.fi](#) | [Terveyskylä \(terveyskyla.fi\)](#)

Kaksi kysymystä masennuksesta

1. Oletko viimeisen kuukauden aikana usein ollut huolissasi tuntemastasi alakulosta, masentuneisuudesta tai toivottomuudesta? Kyllä/ei
2. Oletko viimeisen kuukauden aikana ollut usein huolissasi kokemastasi mielenkiinnon puutteesta tai haluttomuudesta? Kyllä/ei

Tulkinta: Suurin osa masentuneista vastaa jompaan kumpaan kysymykseen myöntävästi. Yksi myöntävä vastaus tarkoittaa todennäköis.

Lähde: [Työkyvyn tukeminen | Kuntoutumistalo.fi | Terveyskylä \(terveyskyla.fi\)](#)

Palvelutarpeen tunnistamista vaikeuttavat

(Hietapakka ym. 2019)

- Tietojärjestelmien yhteensopimattomuus
- Eriytyneet toimintakulttuurit
- Epätietoisuus toisten työstä
- Toimintamallien ja työmenetelmien puute tai toimimattomuus
- Asenteet
- Useat toimintamallit ovat vain joko terveys- tai sosiaalipalveluiden käyttöön, eivätkä näin ollen tue monia palveluja käyttävien tunnistamista, tai yhteistyötä.

Mitä sinä ammattilaisena voit tehdä?

- Kaikkea et voi itse osata. Kysy, älä ohita asiakasta.
- Kysy myös asiakkaasi tavoitetta.
- Luo verkostoja ja toimi verkottuneesti. Ylitä rohkeasti hallinto- ja organisaatorajoja.
- Kehitä hyvää vuorovaikutusta, toimintatapoja ja asiakkaan osallistamista palvelutarpeiden tunnistamisessa ja vaikeiden asioiden puheeksi ottamisessa.
- Etene pienin muutoksin.

Lue lisää

- [Miten palvelutarpeen voi tunnistaa? - Työkyvyn tuen palvelupolku \(tietyoelamaan.fi\)](#)
- [Työkyvyn tukeminen | Kuntoutumistalo.fi | Terveyskylä \(terveyskyla.fi\)](#)

Tulossa elokuussa 2022: Työkyvyn tuki –koulutus

Lähteet

Hietapakka L, Karjalainen P, Liukko E, Sinervo T, Monialaista palvelujen yhteensovittamista tarvitsevien asiakkaiden sekä työ- ja toimintakyvyn tukitarpeiden tunnistaminen Suomessa: www.julkari.fi/handle/10024/138986

Härkäpää K, Järvikoski K, Gould R. Motivational Orientation of People Participating in Vocational Rehabilitation. Journal of Occupational Rehabilitation 2014. 24:658–669. Saatavilla: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10926-013-9496-z>

Juvonen-Posti P, Nevala N, Kaleva S, Koordinoivaa työtä tekevät palveluintegraation areenana. Teoksessa Elinikäistä osallistumista vai elämää työ edellä? Juvonen-Posti, Saikku, Turunen (toim.) Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:40. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162412>

Karhula M, Heiskanen T. Kantavatko tules-kuntoutuksessa asetetut tavoitteet? Kuntoutus 2020;43,7-21.

Karjalainen P, Liukko E, Työ- ja toimintakyvyn edistäminen. Teoksessa: [Monialaisen palvelutarpeen tunnistaminen sosiaali-, terveys- ja työvoimapalveluissa \(valtioneuvosto.fi\)](http://www.valtioneuvosto.fi/julkaisut/monialaisen-palvelutarpeen-tunnistaminen-sosiaali-terveys-ja-tyovoimapalveluissa)

Partinen R, Koskela A, Tarvainen K, Työ on tärkeää – siksi myös työkyvystä on pidettävä huolta: Työkyvyn tuen opas päättäjille. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161617>

Kiitos!

@KUnkila

 Työkykyohjelma